

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVII.

Nr. 246.

Brașov, Mercuri-Joi, 10 (22) Noemvre

1894.

„Gazeta” ieșe în săptămânile di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:

Pe un an 12 fl., pe șase luni

6 fl., pe trei luni 3 fl.

N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 40 franco, pe șase

luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.

N-rii de Duminică 8 franco.

Se prenumără la toate oficiile

poștale din țară și din afară

și la dd. celecatori.

Abonamentul pentru Brașov

la administrațiunea, piața mare,

Târgul Inali Nr. 30 etagiul I:

pe un an 10 fl., pe șase

luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.

Cu dusul în casă: Pe un an

12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni

3 fl. Unu exemplar 6 cr. v. a.

sau 15 bani. Atât abonamen-

tele cât și inserțiunile sunt

a se plăti înainte.

Guvernul ungar în incurcatură.

Brașov, 9 Noemvre v.

Dilnică așteptă cabinetul Wekerle, cu totă căta aderentilor săi, să vadă primele rōde ale acțiunii lor de reformă bisericească-politică, să vadă odată sancționate cele trei proiecte de lege primite de ambele camere. Dér trece o di după alta și sancțiunea multă dorită nu mai vine dela Viena.

Se ntelege, că împrejurarea acēsta dă prilegiu opozițiunii de a face combinațiile cele mai nefavorabile pentru pozițiunea ministeriului Wekerle.

Se susține, că raporturile dintre guvern și corōnă s'au încordată în timpul din urmă tare, că cercurile curții sunt foarte indispuse din cauza celorlți ce se petrec în Ungaria, precum și din cauza îndrāsneței presiunii, ce a încercat să o facă guvernul ungar asupra monarhului, cu scopul de a dobândi grabnică sancționare a proiectelor de lege privitoare la căsătoria civilă, matriculele de stat și religiunea coșiiilor.

Sunt semne, cari dovedesc, că întrădevăr încordarea există și un îndrāsneț semn este amânarea sancțiunii însăși, cu totă intervenirea personală a d-lui Wekerle la Viena și cu totă misiunea specială, ce a avut-o ministrul br. Fejervary de a urgita sancționarea amintitelor proiecte.

Ca un trāsnet din senin a cădut înșe asupra capetelor guvernamentalilor depeșa sensațională, cu care arhiducele Iosif a salutat marea adunare populară a catolicilor ungarî dela Alba-regală, aderând la lucrările ei, ceea ce în fond învōlvă cea mai hotărîtă desaprobară a politiceii guvernului.

Mai mult ca aceste semne înșe trebuie să facă bătaia de capu gu-

vernului mișcarea cea mai nouă a catolicilor ungarî însăși.

Ceea ce s'a petrecut la adunarea populară din Alba-regală, despre care raportăm mai jos, pōte avē consecențe foarte însemnate pentru sistemul de guvernare actualu.

În numita adunare contele Ferdinand Zichy a mulțumit anume monarhului, că nu se grăbesce cu sancționarea legilor bisericești-politice, adaugându cuvintele următoare: „contra acestor legi este datorია noastră să luptăm și atunci, când ar fi sancționate, căci legea lui Dumnezeu merge înaintea legilor omenești”.

De aici se pōte vedē spiritul hotărît opozițional, de care s'a condus adunarea din Alba-regală, despre care toia guvernului dice, că „a proclamat principiul revoluționar în contra statului ungar, precum și rēsboiul interconfesional pe totă linia”.

Și o asemenea mișcare — esclamă plin de mahnire diarul guvernului — o ia în scutul său moral arhiducele Iosif, o mișcare, care are tōte însușirile unei agitațiuni pătimașe contra păcii, liniștei și concordiei poporului ungar.

S'a ivit dēr pe scenă o nouă partidă ungară, care face „agitațiuni demagogice” și „propagandă revoluționară” și care concurează astfel cu aliații din stânga estrema ai d-lui Wekerle.

Interesant este negreșit, că la Alba-regală s'a constituit „partida catolică ungară” c'unu program deosebit și cu hotărîrea de-a intra în lupta parlamentară cu totă energia posibilă.

Programul noiei partide conține și un punct, care ne interesează pe noi în deosebī, ea promite adecă, că pe lângă catolicism va susține intact și limba naționalităților.

Vom avē ocaziune destulă de

a vorbi asupra acestui program. Ađi voim numai să-lu semnalăm, arătându ce rea impresiune a făcut în tabăra guvernului formarea noului partid catolic ungar.

Cochetarea cercurilor curții cu acēsta nouă formațiune de sigur, că n'a putut contribui decât numai a mări încordările, pe când scandalurile cele mai noue dela Dobrișin, puse în scenă în onōrea lui Francisc Kossuth, au trebuit să mărescă cumplit indispozițiile dela curte.

Când lucrurile au ajuns așa de departe încât după un toast ridicat pentru monarh, muzicii i se dă ordin să eșecute cântecul defăimător „Hunczut a német!”, atunci cei de sus trebuie să aibă o paciență mai multă ca de fer, ca să le tolereze tōte aceste în tăcere.

Cine este de vină, că asemenea scandaluri ne mai pomenite se pot petrece ađi în ziua mare fără genă, decă nu aceia cari au încuviințat și au sprijinit pe sub mână demonstrațiile kossuthiste?

Convingerea acēsta despre marele păcat al guvernului de sigur, că nu va contribui a micșora încordarea, ce s'a produsă contra lui în regiunile curții.

Încordări sus — încordări jos, ceva trebuie să iēsă dintr'asta.

Agentul lui Wekerle la Clușiu.

Duminea trecută faimosul comis-voyageur, seu mai corect diș agentul ministrului Wekerle, Herr von Pázmány, și-a ținut „conferența” anunțată cu săptămân înaintea, în „Hotel Central” din Clușiu.

C'o patimă frivolă, cu ură sēlbatecă și c'o dialectică, ce-a atins marginile nebuniei, von Pázmány a debutat aproape două ore împotriva „Valahilor” din Ardeal și a Ligei culturale române.

N'ar merita decât disprețului nostru desevēșit izbucnirile fanatice ale faimosului agent provocator maghiar. Din mai multe puncte de vedere înșe, cerem indulgența cetitorilor noștri, decă le vom face cunoscut — în scurte cuvinte — subiectul „conferenței” lui.

Drept început spune minciuna, că n'a mers la Clușiu condus de patimă „contra Valahilor”, oăci el e convins, că Maghiarii, în virtutea raporturilor speciale, sunt avisați a trăi pe cât se pōte în înțelegere pacnică cu naționalitățile. Cu tōte aceste înșe ei trebuie cu ori-ce preț să țină la caracterul național maghiar al statului, față de care nu este permis a-se tolera nici un atac, vină el din ori-care parte.

Spune apoi, că din incidentul procesului pentru Memorandă a petrecut mai mult timp în Clușiu și în „părțile ardelenice” ale țării și s'a „scandalisat” domnului vedându, cum Valahii continuă atacurile „mișeșci” contra ordinii de drept existente, făcându-se „trădători de patriă”. Dér aici acasă „trădătorii” sunt incapabili, dec și-au îndreptat privirile în străinătate, unde Liga „cu omenii ei plătiți” folosește tōte mijlocele pentru a discredită pe „cavalerescii” Maghiari.

Doresce a accentua, că el nu negă, că „Valahii”, fiind nemulțumiți cu unele instituțiuni, n'ar avē dreptul de-a nisui la schimbarea lor. Pe câtă vreme ei o fac acēsta pe cale „patriotică”, pasul lor trebuie ascultat și urmărit cu simpatie; „dér trădătorilor trebuie cu puterea statului să le strige un „halt” puternic, trebuie siliti, să respecte marginele legale”.

„Oratorul” dice, că „Valahimea” se plânge contra legii electorale. Recunoșce însuși, că legea acēsta nu e corēspundătoare și cere revisuirea ei, alcătuirea ei pe base mai largi, ca să pōtă intra în dietă, și acolo să caute „ajutor” și „sprijin” pentru plângerile lor, ér nu în străinătate. „Noi n'avem să ne temem de lărgirea legii

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Locotenentul îndrāsneț.

Humoresc, de O. Metterhausen.

(2) (Urmare.)

— „Așa-i, până aici am fi sosit bine”, dișe el cu mulțumire. „Încătrō înșe de-acuma?”

El își scōse orologiul din buzunar. Sunt cinci minute înainte de trei ore. Ah, ce strălucit, se potrivește de minune! La trei ore plecă vaporul cătră baia „Carolina”. — Acēsta e o baie foarte bine cercetată, era situată în depărtare de o jumătate de oră de garnisona din Ixenstein — acolo se va putē omori mai curēndu acēsta plictisitoare după-amiadă”.

Gândi și împlini! Prin cărările cōtite ale câmpului, de care se mărginea grădina nunită, ajunse el în curēndu la debarcaderul vaporului. O privire îl convinse, că nici colonelul său, nici altă persoană, introdusă în secretul istoriei de arestă nu era de vedut pe-aici. Cu pași pripiți naintă el peste podul de debarcare la

bord și dispărū în odaia de fumat, care era aproape părăsită din cauza timpului splendidu.

Abia se aședase, când vaporul plecă dela țerm, mișcându-se cu iutēla crescēndă pe apa fluviului.

De Jäger scoțēndu-și țigareta se întinse comod și să lăsă cu totă liniștea sufletescă răpit de arta cu care scotea el norișorii de fum, ce se înalțau din țigaretă lui, încât sări uimit în sus, când vaporul, după o călătorie de-o jumătate de oră, se opri la podul baiei „Carolina”.

Flegmatec lăsă el pe ceilalți călători să se cobōre și părăsi cel din urmă corabia. Pe lungul și îngustul pod se imbulzea și împingea mulțimea, parte excursioniști, parte oșpeți de baie, cari soseau cu pachete și geamantane pentru o petrecere mai îndelungată; între aceștia hamalii ocupați alergēndu în tōte părțile și noii sosiți, cari după o petrecere mai scurtă voiau să folosescă vaporul, ce avea să plece mai departe. Locotenentul lăsă să treacă acēsta mulțime, și numai când podul deveni aproape liber și lipsit de sgomot, se întōrse și el spre uscată.

Dér — o, cerule! Il înșela ore privirea? Dumneadele de Bentheim, ce a fost acēsta?! La capetul podului se plimba încet, cu spatele întōrse, o figură înaltă în uniformă provisoră albastră deschisă. Locotenentul cunoscu prea bine figura acēsta cu părul scurt tăiat și sur, cu barba aspră și ochii suri scilpicioși. Fără îndoială, era colonelul!

Ce era de făcut? Prima idee, natural, că-i spunea: înderēt pe vapor! Dér acēsta era mai ușor de gândit, decât de îndeplinit; căci vaporul era deja imbarcat și se legăna érși în depărtare de ne mai ajuns, sforāindu și vuidu în mijlocul fluviului. De Jäger făcū câte-va mișcări desperate de mână cătră luntrea golă. Dér mișcările aceste nu o făceau să se întōrca. Ce e de făcut, ce e de făcut?! Să sară în apă? Să se mântuescă prin innot? Nu mergea. Sgomotul neevitabil ar atrage cu atāt mai mult atențiunea asupra sa și pe lângă aceea mai avea și o spaimă nespūsă de apă. Infricat observă nenorocitul, cum de astă-dată, întorcēndu-se colonelul la capetul podului, pășea încet spre el.

— „Sfinte Samoilă, ajută-mi”, gāfai

locotenentul. „Ferske, Ferske, decă nu te-ai fi părăsită nici când!”

Dér eti, în momentul de supremă calamitate, privirea lui Jäger cădū pe o tēnără damă, care la tōtă întâmplarea sosită cu un vapor, avea aparința ca și când ar fi așteptat până în momentul acesta pe cine-va ér acuma făcea pregătiri de plecare. Cu două sărituri Jäger apărū înaintea ei.

— „Gratiōsă domnișōră, pericolul mē nevoesce să aparū așa de îndrāsneț înaintea d-tale. Te rog, să binevoesci a primi numai cinci minute brațul și insoțirea mea”.

O privire rece a domnișōrei lunecă asupra lui.

— „Domnul meu, ce te îndreptătesce?”

— „Juneța, gratiōsa mea, Juneța căreia ambii aparținem, Juneța imi dă dreptul. Înțelegu prea bine indignația d-tale și 'mi ceru de mii de ori iertare, când totuși mai repetu rugarea mea. Nevoia nu cunosce margini, domnișōra mea, și eu recurgu din supremă nevoie la d-ta. Spune-mi, decă vre-odată ai avut cinci zile

electorale, căci nici această lege n'ar pute să trimită în dietă mai multă de 25—30 deputați români. Er de aceștia nu ne temem. Mai bine să discutăm plângerile lor pe față, decât în ascuns să submineze statul.

„Valahii“ dicu, că Ungaria nu e stat național, ci poliglotă, séu polietnică. Dér și Franca și Germania sunt state poliglote, și totuși nimio nu le împiedecă a-și manifesta caracterul național. „Istoria însă dovedesce, că Ungaria nu pôte exista, decât, ca stat național maghiar.“

Cestiunea română — dice mai departe agentul maghiar — e serioasă, dér nu e primejdiosă. „Sé nu se témă Ungurii din Ardeal, căci privirea noastră (a celor de dincolo de Dunăre) se îndreptă și aici, inima noastră ne atrage și aici. Dēcă vine d'ina primejdiei, gândiți-vé la noi; vom trece peste Muntele Craiului mii și sute de mii, ca sé nu lăsăm ceea ce alú nostru este“ (aplaude sgomotose). Téra-mamă (Ungaria proprie) datoresce recunoștință și iubire părții ardelenice, care a fost zid de apărare în mijlocul celor mai critice raporturi politice și e gata totdeuna a sări întru apărarea și păstrarea caracterului ei (a părții ardelenice) național maghiar.

Românilor — continuă „oratorul“ — le place a considera Ardélul de românesc, nu numai din punct de vedere etnografic, ci și politic. Ei vréu să documenteze acesta cu trecutul. Eu însă lasă fiă-cărui „frate“ român sé dică, că-și trage originea dela Iulius Căsar, séu chiar și dela Mucius Scaevola, căci acesta n'are nici o însemnătate politică. Inse dorința lor de-a fi separați politicesce de noi, este absurdă (absurd e și capul téu, „fratye“ — Trad.) și din punct de vedere geografic, căci chiar și unde „Valahii“ locuesc în masse preponderante, există printre ei și alte naționalități. In Ardélu nu s'ar poté aplica stările din Elveția, căci atunci ar crepa Herr von Pázmány — Trad.), ar fi o babiloniă, o minune a lumii. Dér nu acesta o vréu „Valahii“. Alta este tînta lor. „M'am convinsu, că totă cestiunea nu stă decât dintr'unu focu ațitatu în afară, care va aprinde flacăra și aici; Valahii ar face revoluția, armata ar fi împărțită“ — și atunci: mi lez băcsi?

In legătură cu aceste fantasmagorii, vorbesce și despre legea de naționalitate. După a lui părere, „legea acesta este absolut neaplicabilă; ea nu e compatibilă cu ideia de stat maghiar, și dēcă s'ar aplica, ar destrăma unitatea statului maghiar. Dēcă legea acesta trebuie scōasă din cartea legilor unguresc.“

Cu multă emfășă întreține apoi pe ascultătorii séi despre Congresul din Haaga, susținendă minciuna clasică, că acolo ar fi raportatu victoriă pentru cauza maghiară. Bieții hetszilváfás din Clușiu îl

aplaudau si-lu preamăriau, nesciindú cum „omul lor“ îi seduce și-i mistifică.

S'apucă apoi de Liga culturală și de activitatea ei. „Activitatea Ligei — dice — țintesce, ca sé creeze din Valahime o națiune unitară, cu cultură egală. Din cauza acēsta Liga ne este dușmană, ea însemnăză celú mai pipăitú irredentismú. Tînta ei este ruperea Ardealului. Ce amú făcutú noi până acum contra activității Ligei? Înțelegú în sensú politicú, căci in direcție socială și culturală s'a pornitú o viuă mișcare. Ceea ce amú făcutú până acum contra Ligei, este o așa nimica, încótu mai puțin nu putemú face. A sositú timpulú, ca puterea statului sé se misce și sé se îngrijescă, ca puterea neînfrănată a Ligei sé nu domineze și mai departe în Ungaria; a sositú timpulú faptei. Trebuie deșteptatú sentimentul publicú, care în legătură cu puterea statului, sé sdrobescă irredentismul.“

Revenindú apoi érăși la *belső bajok* (necazuri interne) „liberalul“ și „umanitarul“ agentú ungurescú a spusú următorulú credeu politicú de stîrpire a totú ce e românescú pe pămēntulú acesta:

„Nu sunt aderentulú maghiarisărei cu forța. Tėranulú simplu dela satú, rămână pe lângă limba lui vechiă. E lucru de-a doua mână, dēcă pe lângă plugú cântă românesc, orú unguresc. Dér celú ce pășesce pe cariera publică, celú ce are înrîurintă asupra transformărilor sociale și istorice, acelaia nu-i este iertatú sé fiă, în acestú statú, decâtú Maghiarú. Este unú mare păcatú contra noastră, și nu mai putemú suferi parlamentele-filiale din Sibiu și din altú locú. Nu mai putemú suferi culturú mică, corcice, în paguba celei maghiare, căci aici numai o cultură pôte sé exista: cea maghiară. Cultura de rassú trebuie stîrpită în statú, căci ea, ca unú parazitú, ar slăbi corpulú culturii naționale maghiare.“

„In privința cestiunei culturale a comisú și statulú greșeli. Eu nu credú de favorabilú a-se începe acțiunea cu maghiarisarea școlilorú populare. Acēsta este o lucrare lungă și grea. Noi trebuie sé maghiarisămú școlile medii; sé le ia statulú în mână lui. Ar fi unú păcatú și o prostiă de-a suferi și mai departe, ca gimnaziile, școlile reale și comerciale valahé sé ne creșcă o tinerime cu tendințe contra patriei. Noi permitemú încă acēsta adú, ér când ei crescú mari și suntú saturați cu ideii anti-maghiare, îi citămú înaintea legii și îi pedepsimú. Unú astfelú de sistemú nu mai pôte dura. Nu este statú in lume, care ar tolera, ca învățământulú secundarú sé fiă pusú în mână streine. Prin urmare prima condiția a unei politice bune de naționalitate este, ca școlile medii sé le ia statulú în puterea lui; căci numai atunci vomú avé tinerime în spiritú maghiar, dēcă va fi crescută de spiritú maghiar.“

„Totú așa nu mai putemú suferi stările din clerulú valahú. Trebuie reformatú acestú

clerú, căci nu mai e permisú, ca de pe amvonú sé se predice învățături, cari suntú primejdiose în viața de tóte zilele.“

S'a încercatú apoi sé dovedescă, că regimulú de închisóre ungurescú e cu multú mai umanú, decâtú celú din Franca, Germania, Anglia etc. și că prizonierilorú noștri politici, le merge „strălucitú“ de bine în Vațú și Seghedinú.

In fine a provocat publicul și societatea maghiară, mai alesú pe dame, ȝa sé nu se isoleze de „Valahii“, sé primescă în mijlocul lorú pe acei Români, cari dau semne de „patriotismú“.

Sé reasumămú.

Agentulú lui Wekerle, espreșiunea viuă a Ungurilorú șovinisti până la turbare, a dîșú și a cerutú:

- 1) Sé li-se facă Românilorú locú în dietă — ca sé se infunde gura stréinătății;
- 2) Ungurii Ardeleni sé nu se témă de Români, căci la dî de primejdiă vorú veni cu sutele de mii, din Ungaria, ca sé-i scape de „furia valahă“;
- 3) Români în casú de rēșboiu s'ar rēșcula; aici țintesce lupta lorú;
- 4) Sé se stergă legea de naționalitate
- 5) Liga sé fiă sdrobotită;
- 6) In Ungaria nu-i este iertatú omulú cu carte, decâtú Maghiarú sé fiă;
- 7) Numai cultură maghiară pôte exista aici;
- 8) Cultura celorlalte popóre trebuie nimicită;
- 9) Școlile medii trebuie maghiarisate și statulú sé pună mână pe ele; și
- 10) Trebuie reformatú clerulú românú.

Étă cele dēce porunci interne, pe cari ca unú Moise alú Maghiarilorú le-a vestitú în Clușiu agentulú guvernului ungurescú. Prin ele se propovēduesce mórtea noastră națională în modú clarú și neîndoiosú; se invită societatea și guvernulú maghiarú a ne răpi, ce avemú noi mai sfântú: limba și legea.

Unde e Ș-ulú 172 domnilorú procurorú dela Clușiu? Séu doră yé trebuie dovedí mai strălucite de agitațiune criminală contra unei naționalități? Dēcă mai este în voi o scinție de sentimentú de dreptate și echitate, trageți înaintea judecării pe acestú agentú provocatorú, care cutéză a atenta la limba și naționalitatea noastră, recunoscute chiar de ale vóstre legi. Lui, propovēduitorulú mēsurilorú de nimicire contra existenței unui poporú, i-se cuvine sé-și espieze păcatele în Vațú orú în Seghedinú, ér nu acelorú bărbați români, cari au cerutú și cerú scutulú legii și alú dreptății pentru poporulú; asupritú și tiranisatú de agenții unui sistemú nedreptú și neumanú.

Și dēcă vé place, legați-lú cu lanțulú, ce l'a adusú elú din Franca și cu care — cum însuși, a dîșú — a fostú legatú Lesseps, când a fostú dusú înaintea judeului de instrucția în atacarea Panama.

Aduarea catolicilorú.

In 18 l. c. s'a ținutú în Alba regală marea adunare a catolicilorú, care a proclamatú formarea partidei populare catolice și a vestitú luptă pe vieți și mórte contra reformelorú bisericesci politice ale guvernului.

Adunarea a fostú deschisă de episcopulú Filipú Steiner din Alba-regală, printr'o vorbire scurtă, dér fórte resolută, în care a dîșú, că „catolicii promitú înaintea lui Christosú și a Sf. Stefanú, că vorú ține și apéra neștirbite drepturile religiei catolice“ atătú în viața publică, câtú și în viața privată.

După vorbirea de deschidere s'a ceditú o epistolă a primatelui Vaszary, în care aduce binecuvēntarea sa asupra adunării și o îndemná sé lucreze în interesulú bisericei și alú patriei.

A urmatú apoi vorbirea contelui Mauriciu Eszterházy, care dîse între altele: „Direcția, ce se manifestă adú pe tereculú afacerilorú publice, nu se pôte numi creștină, și față cu ea nu e de ajunsú sé purtămú o luptă de guerilla, ci trebuie sé ne organizămú ca sé putemú forma o falangă neînvinșă. Declarămú rēșboiu, ca sé se spariă adversarii noștri, dér ne așteptă doué probleme: apărarea religieiú noastre prin sfântulú sceptra alú convingeriiú noastre religiose, ér prin acēsta apărămú pe regele apostolicú alú Ungariei; și a doua, la tóte ocaziunile sé ne accentuămú convingerileú noastre religiose. Sé se deștepte consciința, că crucea apostolică nu este numai partea alcătuitoare din emblema Ungariei; nu este numai cruce, ci totodată e și crucifixú; crucifixulú, care este însemnulú religieiú noastre și dinaintea căruia toți trebuie sé se rōge: Tua luce dirige.“

A luatú apoi cuvēntulú Dr. Franciscú Major, vorbindú despre organizarea societății catolice. Asemenea și contele Ioanú Zichy junior.

După acēsta contele Ferdinandú Zichy a propusú, spre primire, o rezoluțiune constatatōre din 8 puncte, prin cari se motivează lupta catolicilorú contra reformelorú bisericesci. Étă în reasumatú aceste puncte ceite în limba germană:

1) Catolicii se unescú pentru apărarea dreptului. Politica acēsta vorú s'o valoreze și în parlamentú. Toți cei, cari consimtú la acēsta politică, suntú primiți cu brațe deschise. Catolicii ținú de datorința a lua parte la alegerile comunale, municipale și dietale; a vota pentru bărbați de încredere catolici și a nu vota la viitoarele alegeri pentru acei catolici, cari au votatú pentru reformele bisericesci.

2) A nisui pentru valorarea concepțului „catolicú“ atătú în societate, câtú și în statú. Spre scopulú acesta se vorú înființa reuniuni de tineri și de muncitorú catolice. Pentru acēsta țintă se va lua de îndreptarú pastorală Papei și se vorú nisui a ușura sórtea muncitorilorú, industriașilorú și proprietarilorú mici.

3) Părinții suntú datorú a-și cresce fiú în religia catolică, și unde numai se pôte, a-i educa în școle catolice și a grijiasupra vieții lorú religiose. Unde e de lipsă, sé se înființeze Kisedovuri catolice.

4) Dēcă artic. de lege 53 dela 1868 (religia copiilorú) s'ar modifica în sensulú votatú de ambele camere, atunci catolicii sé nu înceteze a lucra ca totuși copiii născuți din căsătorii mixte, sé fiă crescuți în credința catolică.

5) Ce privesc căsătoria civilă, votată de ambele camere fără voia credincioșilorú catolici, chiar și dēcă ea s'ar ridica la valōre de lege, sé nu înceteze catolicii a lucra pe cale constituțională în tóte chipurile, a-se delătura.

6) Recepțiunea Evreilorú este primejdiosă, de aceea catolicii vorú lucra contra ei cu tóte puterile.

arestú de odaia pe așa unú timpú splendidú? O, dér ce mai și întrebú? Vedí însă, eu am acele cinci dîle de arestú, grațioasa mea, séu celú puținú le aveam; am luat' o însă la fugă și colo — privesce la acélú domnú cu uniformă albastră, contra căruia în același momentú imi apare ingerulú mântuitorú cu spada flăcărătōre la pórta paradisiului — acela este colonelulú meu. Fi-mi milostivă, te implorú.“

— „Domnulú meu, nu înțelegú totuși, ce am eu cu arestulú și cu colonelulú D-Tale“...

— „Vei înțelege totulú, grațioasa mea. Tî voi mărturisú tóte. Permite-mi numai, până voi fi scōpatú într'unú chipú ore-care din acēsta Seylla și Carybdis. Pe parola mea, că la cea d'întăiú cotitură de stradă voi dispăré cu modestiă, dēcă mă admoniezú chiar și numai cu degetulú celú micú.“

De Jäger luase gēnta ușoră a tinerei dame, aruncă plaid-ulú ei peste umérulú séu și oferí cavalescesce brațulú damei încă totú surprinsă. Cuceritá de espreșiunea temerei oneste, care-i vorbia din privire și din cuvintele necunoscutilú, dama după scurtă esitare prinsé a mână

ei mică brațulú lui și acum părechia înaintă cu pași pripiți spre colonelú. Podulú era aprópe deșertú, și în totú momentulú trebuia sé cadă privirea colonelului pe cei, cari se apropiiau de elú.

Locotenentului, pe care alt-cum nimio nu-lú înspăimēnta în acēsta situația fiorosă, îi bătea inima cu putere; dér nici unú muschiu alú feței sale nu trada încordarea ascunsă. Din contră, îi succese a purta cu glasú mare și cu voce câtú se pôte de schimbată și adēncă, o conversația interesantă cu insoțitōrea lui.

Acumá îi despărția numai șese pași de colonelú. O privire indiferentă sburá din ochii suri ai colonelului spre ei; apoi urmá o scurtă tresărire și apoi o a doua privire săgetătorú de aspră. Colonelulú rămase locului, își repeđi mână în gēnta dela pieptú, scōse unú monoclu și-lú aședă într'o clipită la ochi.

— „Ah“, strigă elú, încátú auđiră amēndoi trecătorii: „Ásta-i grozavú!“ Elú făcú apoi unú pasú spre locotenentú. Dér de-odată auđi o voce adēncă, și lui de totú stréină, eșindú din gura aceluiași:

— „Da, crede-mi, grațioasa mea; noi că-

lătorii suntemú cele mai chinuite creaturi pe acestú pămēntú —“

Acēsta, la tótă întâmplarea, nu era vocea locotenentului de Jäger. Dér asemēnarea frapantă în statură, fisonomie, pėru?! Nu! Nu mai putea fi îndoială: vocea era simplu prefăcută — „Așteptă numai, ștregarule, așteptă!“

— „Domnule locotenentú!“ rēsună basulú marcatú alú comandantului de regimentú.

Nici o gēnă nu tresări în mina indiferentă și liniștită a lui de Jäger; dér elú simți cum mânăta mică, ce se sprijinea de brațulú séu, tresări ușorú și auđi o voce șoptitōre: „Nu ajutá nimică. Elú te-a cunoscutú. D-ta ești pierdută.“

— „Incă nu“, șopti elú și continuă cu voce tare conversația. Atunci însă auđi elú de-odată pași repeđi în urma lui, o mână grea i-se aședă pe brațulú stângú, și vocea răgușită de mânia a șefului séu îi sună în urechi: „Domnule locotenentú, ce va sé dică farza acēsta. Vei avé plăcere sé mi-o explic...?“

(Va urma).

7) Este de lipsă, ca asupra averilor bisericești să dispună regele apostolic fără vătămarea inspecțiunii de stat — prin introducerea autonomiei catolice.

8) Se exprimă omagiu de fidelitate regelui apostolic și este rugată, ca să deneghe sancționarea reformelor bisericești votate.

Propunătorul motivă apoi aceste puncte prin o vorbire temeinică și clară în care dăse între altele:

„Deși suntem Maghiari, trebuie să considerăm de bun patrioț și de concețeni iubii și pe aceia, cari nu s'au născuți Maghiari. Să nu permitem, ca limba lor — decât nu știu alta — să fie scosă din biserică și școlă. Să dăm fi-căruia, ceea ce este alu său, și să nu le luăm în nume de rău, că-și iubesc limba. Unul e Maghiar, altul Slovac, alu treilea Român, toți însă sunt într-o formă patrioț, căci Dumnezeu le-a dat limba“.....

Adunarea a fost foarte bine cercetată și a căsătu multu sânge rău amicilor scandalului, ce s'a făcut și se face prin politica anti-creștină și nebună a reformelor bisericești.

Dieta ungară.

— Desbaterea bugetului de interne. —

În 19 Noemvre s'au început în dieta din Pesta desbaterile asupra bugetului ministerului de interne.

Președintele deschișându ședința, raportorul Albert Berzevichy schișează în câte-va cuvinte bugetul, motivându singuraticile poziții.

La desbaterea strictu bugetară a luat cel dintău cuvântul:

Hollo Lajos, care în numele partidei independente și dela 48 a dezvoltat cauzele, cari au îndemnatu partida, ca să nu fie de acord cu acestu buget. Elu a înaintat biurulul, pentru discușione și primire, două proiecte de rezolușione: unul referitor la reforma administrației pe base autonome, și altul privitor la reforma parlamentară pe basă electorală. Aceste două reforme, dișe elu, sunt pentru cari partida stărușe în modu neschimbatu.

Reforma administrativă este necesară, fiindcă capul (șșpanul) administrației de aci este o institușia, care are dreptu la tate și n'are față de nimicu obligamente, dișși criteriulu administrației ilu formeză împrejurarea, că întru câtu șșpanul servește interesul publicu. Nu pôte fi bună o administrașia, în care maxima de guvernare este dezvoltată întru atâtu, că totul atâră dela guvernulu centralu. Este prin urmare lipsă de-o reformă, care să taie tate firele, cari légă administrașia de interesele de partid — c'unu cuvântu, administrașia trebuie redată sic-și. Funcționarulu administrativu să fie tras și elu înaintea judeului, când comite ori-ce felu de vătămăre a dreptulu. Reforma intenșionată de guvern însu nu prevede acesta. Susșinerea sistemulu municipalu e necesară chiar și din punctu de vedere de nașionalitate, însu motivulu principalu, care pledeză contra administrației de stat este, că în casulu acesta se va preda în mânilu puterii centrale și cea din urmă comună — și atunci va fi imposibilă a desvolta în această țără o luptă constitușională, care să corășpundă adevăratei voinșe a „nașionei“.

În a doua parte a vorbirei sale Hollu Lajos a dezvoltat necesitatea reformei parlamentare. În prima liniă este absolutu necoresct, că dreptulu electoralu este pus încă și acum pe o basă, care în parte este în legătură cu jobăgia.

Sunt unele ținuturi în țără, unde se dă dreptulu electoralu după o contribușia de 3 fl. 50 cr., și sunt altele, unde acestu dreptu se dă cetățenulu numai decât plătesce o dare directă de 25—26 fl. În 48 a dișșu, că întrégă populașionea țării se repișează în constitușione; purtarea sarcinelor e comună și egală, trebuie deci să se apună și aceea, că și în exercitarea drepturilor toți au să fie egali. În privinșta acesta dără trebuie procedat foarte simplu: censulu să fie stabilitu cu măsură egală în toată țără.

Vorbese apoi despre im mai

corășpundătoare a cercurilor electorale și despre reforma camerei magnaților, care în actuala ei organizașia este unu anachronismu.

Contra bugetulu au mai vorbitu opoșionali Săgh și Ivánka.

SCIRILE ȘILEI.

— 8 (20) Noemvre.

Adunarea generală a Reuniunii femeilor române s'a ținut alaltăeri în 7 (19) Noemvre a. c. în sala gimnasiulu din locu. Au fost de față peste șapte-șec de membre. După deschiderea adunării din partea președinte, a d-nei A. Dușoiu, actuarulu Reuniunii, d-lu L. Nastasi, a datu cetire raportulu asupra activității comitetulu din anulul ultim, care s'a luat la cunoscinșă. S'a desbătut apoi asupra unor modifi-cări a câtorva paragrafi din statutele Reuniunii, ce se ceru din partea guvernulu. A urmatu darea de sémă asupra stării averei Reuniunii, din care rezultă, că în decursulu anululu trecut, fondulu s'a sporit cu 600 fl. Raportulu dómnei casiere, Elena Săbădeanu, luându-se la cunoscinșă, i s'au adus multămiri pentru zelulu desfășurat. Implinindu-se mandatulu de trei ani alu comitetulu, adunarea a procedat la alegerea noulu comitetu. Afară de trei, au fost realese membrele din comitetulu celu vechiu. Comitetulu de aci se compune din următoarele dómne: Agnes Dușoiu președintă, Elena A. Popovic, Susana Popovic, Elena Săbădeanu, Susana Laslo, Maria de Pruncul, Vilma Popp, Octavia Stănescu, Polixena Ilasievici, Elena Voina, Maria Prișcu și Reveica Chiuchiumbanu. În fine s'a alesu comisiunea pentru revisușirea socotelilor și două verificătoare ale procesulu verbalu. Amănunte voru urma.

— o —

„Jaj be hunczufat a német“. Diarele unguresc „Budapesti Hirlap“ și „Pesti Naplo“ aduc următoarea scire despre unu ne mai pomenit scandalu, ce s'a petrecut în Dobriștinu cu ocașia banchetulu, ce s'a dat în onorea lui Francișu Kossuth. La banchetu au participat vre-o 500 de cetățeni. S'au petrecut scene estra-ordinare. Celu dintăiu oratoru a fostu preotulu Könyves Toth Kálmán, care a golit paharul în sănătatea regelui. A urmat apoi ceva neobișnuit. Lăutarii au răspunsu toastulu cu cunoscuta cântare „Jaj be hunczufat a német“, în urma căreia cei preșenti au săritu în sus cu toți și au aplaudat demonstrativu câte-va minute. După acesta Kiss Albert a toastat pentru Kossuth, și toastulu a fost ascultat de totu societatea stăndu în picioru. „Pesti Naplo“ mai adauge, că lăutarii fiind luți la răspundere de câțiva ôșpeți, ei au răspuns: „az urak parancsára cselekedünk“ (am făcut după porunca domnilor). „Magyar Hirlap“ comentându această scire dișe: „Asprimea legiloru maghiare trebuie să apese asupra acestor scandalisatori, și decât agitatorulu valah este citat înaintea tribunalulu, e judecatu la temnișă, atunci să-și ia și acesti Maghiari pedepsă“ — Materialu bun pentru agentulu Pázmándy în străinătate și pentru — „părcălabii“ temnișelor unguresc.

— o —

Redeschiderea Esposiției Cooperatorilor la primăvară. D-lu D. Butculescu face cunoscutu în „Cooperatorulu Român“, că în urma unei petișion adresate de către unu număr însemnat de esposanți principulu Ferdinand, președintelu de onore alu Esposișionei, acesta a intervenit pe lângă d-lu Primaru alu Capitalei, care a consimșit, ca să prelungească concedarea grădinei Cismigiu pe unu nou terminu de trei luni în primăvara viitoare. M. S. Regele a sprijinitu acesta cerere. Așa-dără Esposișionea, care se va închide la 16 Noemvre st. v., se va redeschide sigură la primăvară.

— o —

Comorile lui Iancu? Foiloru unguresc li-se serie, că în Vidra de sus, tocmai în curtea de odinioră a lui Avramu Iancu, s'arfi aflatu șșilele aceste o nouă comoră, pe care indiviși necunoscuți au scos-o

în pământ și au dispărut cu ea, lăsându în urmă șșe piese de aur, pe cari se presupune, că le-au perdut. Piesele acestea s'au gășit în apropierea unei gropi adânc de 1½ metru, care se află la rădăcina unui socu bătrân. Piesele constau din galbeni bătuți în timpul dela 1844—48, de unde s'a conchis, că acești galbeni ar fi fost ascunși la acelu locu de însu-și Avramu Iancu la finea anululu 1848, seu în decursulu an. 1849. Lângă aceeași grôpă s'a aflat și unu borcanu ruginitu de tinichea, în care se presupune că ar fi încăputu 6—8000 de galbeni. De Duminecă dimineța începându gendarmii urmăresc pe aflătorii comorei, ér în curtea de odinioră a lui Iancu, unde și anul trecut a fostu aflată o comoră, au început a se face săpături, cari sub supraveghierea gendarmilor se continuă neîntreruptu ziua și noștea. Tôtă curtea lui Iancu va fi săpată pentru de-a afla, după cum spun foile unguresc, și restulu comorilor, ce se presupune, că ar fi ascunse în acea curte.

— o —

Industria de casă română pe pieșele Londrei. „Cooperatorulu Român“ comunică, că Regina României lucră cu activitate, ca să introducă pe pieșele Londrei produsele industriei române casnice rurale. Una din esposante, Dómna Ionescu, care are în Câmpulungu unu atelieru compus de 200 lucrătoare dela sate, a depus la castelulu Peleșu mai multe șșe și pânșeturi foarte finu lucrate, spre a fi expedate la o casă importantă de comerț din Londra.

— o —

Guvernulu și lupta catolicilor. În șședința de ieri a dietei, deputatul Hermann Otto a întrebatu de ministrulu Wekerle, că ce părere are asupra adunării catolicilor din Alba-regală. Wekerle a răspuns, că o ține de periculoasă și a luat măsuru, ca ast-fel de adunări să nu se mai pôta ține. A declarat mai departe, că după conșingerea lui nu peste multu timp se voru sancșiona proiectele trimise monarhulu spre acestu scop.

Archiducele Josifu către adunarea din Alba-regală. Archiducele Josifu a trimis următoarea telegramă către adunarea catolicilor din Alba-regală, la adresa episcopulu Steiner: „Primesce Escelența ta și catoliei adunați la momântulu S-tulu Ștefanu, cea mai adâncă mulțămă pentru salutarea D-vôștră cordială. Binecuvântarea lui Dumnezeu să vă conducă lucrarea. Pentru acesta se înalță rugăciunea mea către Atotputerniculă“.

— o —

Dela curtea rusescă. Diarul „Kölnische Zeitung“ anunșă din Petersburg, că Impărătesa văduvă va petrece pe tatăl ei la Kopenhaga, unde se va opri câte-va săptămâni. De-acolo va merge apoi către Caucas la fiul ei, marele duce George.

— o —

Serate arangiate de corpulu ofițeresc. Pentru petrecerile, ce se voru arangia de către corpulu ofițerilor și de către funcționarii militari din armata împ. și reg. și din armata reg. ung. a honveșilor din garnișona Brașov, în ierna acesta, s'au trimis deja învâșările. Eșă programa: 1 Decemvre 1894 st. n. convenire colegială (în otelulu Nr. 1); 31 Decemvre 1894 st. n., ajunulu anululu nou cu tombolă (în Otelu Nr. 1); 2 Februarie n. 1895 serată dansantă costumată — fără de a se recere necondișionat costumul (în sala Redutei).

— o —

Musică. Mâne sără va concerta în restaurantulu „Fleischer“ musica lui Galușcă. Începutulu 7½ ore.

Sciri telegrafice.

Budapeșta, 21 Noemvre. În șședința de aci a camerei deputașilor a interpelat deputatul Bussbach asupra călătoriei prin țără a lui Francișu Kossuth și asupra scandalurilor înșemplate la Dobriștinu.

Viena, 21 Noemvre. La bursă s'a lăștitu faima despre o crisă ministerială în Austria. Faima se datoreșce

împrejurării, că ministru-președinte Windischgraetz e foarte indispus din cauză, că între bărbații de încredere ai partidelor coalisate nu s'a putut stabili o înțelegere asupra proiectulu de reformă electorală.

Parisu, 21 Noemvre. Socialistulu Guessde a pricinuitu o adevărată furtună prin atacurile lui contra Rusiei și prin modul cum a condamnatu cultulu Țarulu, ce se face în Franșia. „Noi suntem Francezi și Republican“, dișe vorbitorulu „și nu suntem căzaci și slugi ale Țarulu. (Mare tumultu, vorbitorulu e de repeșite-ori chiămatu la ordine). „Lucrătorii francesi“ încheiă vorbitorulu „nu voru întinde nici-odată mâna asasiniloru Poloniei!“ — Minisfru-președinte constată, între aprobări șșomotose, că Guessde a violat sentimentele camerei.

Fiume, 21 Noemvre. Mai multe ziduri din palatul guvernialu, ce se clădeșce acuma, s'au surpat. Până acuma s'au scos de sub dărîmătură 6 morși și 12 rânși.

DIVERSE.

Urmărește unu doliu de curte. Raportorul lui „Standard“ în Petersburg anunșă: „Fiindu teatrele și celelalte localuri publice oprite din cauza doliulu, sunt cu atât mai pline restaurantele; ele au indeosebi unu cabinetu separat pentru joculu de cărți. O caracteristică urmare a doliulu de curte este, că numărulu cășătorilor se va spori într'unu modu considerabil, fiindu foarte naturalu, că ômenii tineri să voru abate mai des în cercurile familiare. Acesta este o aparișie nouă. Matronele Petersburgulu sunt conșinșe, că nimica nu măreșce perspectiva fetelor lor de măritat, decât unu doliu de curte și nașionalu.“

Despre obiceiurile de nuntă în Ungaru la Tauganyka istorisese apostoliculu vicaru, Metropolitulu Lechaptois, în broșura misiionară, între altele următoarea datină de nuntă a poporulu indigenu: Sosindu ziua nuntei, mirele plecă spre satulu miresei sale înșoșit de părintele lui, seu de primarul satulu și de unu număr considerabil de tineri, pentru a-și conduce fiitorea soșia acasă, ceea ce-lu costeză foarte mari greutăți, întemplantu-se cu aceeași ocașione unu șșir de scene tragi-comice, cari au scopulu de-a conșinge pe mirele despre jertfa mare adusă de părinți și mirésă prin despărțire. Ajunși în capétulu satulu se vede încunșurat el și înșoșitorii lui de-o cetă mare a rudelor și prietinelor miresei, care-i opresc întrarea în sat ameninșându-lu cu lovituri — de cari nici chiar părintele (Ryampara) nu rămâne scutit. Urméză apoi o discușia și o certă șșomotosă între ambele părți, în care cumetrele miresei încarcă pe mire cu o plôă de ofense. În fine după acesta pompă i permitu mirelui să între în sat. La casa miresei însu se repeteză aceeași scenă, cu strigătură și șșomotu, care le domoleșce mirele prin mărgele și lucruri scilicidose, ce le împarte între fiitorii de față și ast-fel îi succede întrarea în casă. Aici ilu invită la masa încercată cu mănăcări, precându mirésă face ultimele pregătiri la toaleta sa. Corpulu ei se unge cu uleu, ér perulu i-se vâpsese roșu și galben, împodobindu-se cu șșinôre și mărgele, care i-se pun în formă de diademe pe cap. Îdată-ce mirele s'a săturat de mănăcări și beuturi, începe reînștorcerea acasă. Unu negru robustu ia mirésă pe umerii sei și o duce, nepăsându-i de tate ameninșările ei, mai departe. La totu perăulu mirésă ilu rógă să o ducă éraš înapoi la părinșii ei. La tôte calea nouă încep noué plângeră și văitături. În fine mirele i dă-o lovitură cu bastonulu său, ca semău, că ea nu mai are se cugete înapoi. Între acestea cântă înșoșitôrele miresei laudă mirelui și preamăresc fericirea fiitorei sale soșii. De sine înșelesu, că aceste preamăriri de laudă sunt cu atât mai numeroșe și mai însufleșite, cu câtu numărulu șșinôrelor și alu mărgelelor, le-au primitu dela mire ca daruri, este mai mare.

Literatură.

Călimdarul Plugarului pe anul comun 1895 a eşit de sub tipar și se poate trimite numai decâtă oricui îl cere. Acest călimdar este de astădată redactat și întocmit mult mai bine și mai cu îngrijire, ca în anii trecuți. Cu deosebire tîrgurile, cari până acum nicăiri nu s'au găsit publicate românește bine și corect, se află în Călimdarul plugarului pe an. 1895 corese și îndreptate după însemnările oficiose ale ministerului de comerț, cuprindînd comune și orașe din Ardelul Bănat și țera ungrăscă multă mai multe, ca în anii trecuți. La fiă-care localitate se arată și durata tîrgurilor de vite, oi și porci. De asemenea legea timbre-lor și taxelor, de care are dîlnică trebuință fiă-care om, este tractată în acest călimdar pe lung și pe larg, făcîndu-i-se prin acesta mari servicii poporului nostru, care a avut de-a suferi atîtea pedepse și înșelătorii din cauza necunoscerei acestei legi. Intr'unu estras din tarifa oficială, cum nu se află nicăiri publicată până acum în limba românească, sunt înșirate în ordine alfabetică, arătîndu-se ici colo și cu exemple, diferitele acte și documente, precum actuse, atestate, cambii, contracte, conturi, chitanțe, estrase (matriculari etc.), pașapoarte, petițiuni, protocoale, inventare, moșteniri și altele, arătîndu-se pentru fiă-care cum, când și câtă taxă este a-se plăti, s'eu ce timbru este a-se pune.

In partea literară se află diferite schițe, romane, snove, poesii și altele, tôte din cele mai alese, nelăsîndu-se afară nici anumite poesii și scrieri glumete, precum Istoria lui Gagamo Voda Țiganilor, și altele.

Bogată este cu deosebire partea economică, în care se cuprind felurite scrieri și povățuiri asupra cultivei pomilor și a bôlelor lor, cultivei legumelor (sălata, turocêpa, usiul și altele); apoi un tractat despre economia câmpului, despre modul cum sunt a-se construi grajdurile; la ce semne să bîgăm de sêmă când cumpărăm vite; apoi despre crescerea rimătorilor și tîmăduirea lor în casu de bôlă, și altele. La urmă se află semnele timpului, un înșemnat număr de povețe, glume, gicitori și între altele și portretul și biografia marelui bărbat de stat român M. Kogălniceanu, răsosat la 1891.

Prețul este și de astă-dată numai 25 cr., la care mai sunt a se adăuga 5 cr. pentru trimiterea cu posta. Totu după 10 călindare comandate de-odată, unul se dă gratis. Se poate cumpăra dela „Tipografia A. Mureșianu” din Brașov și dela librăria Nicolae Ciurcu.

Compoziții musicale. D-lu I. Vidu, conducătorul corului din Lugoșu, a compus și edat 4 piese musicale, arangiate pentru quartet. 1) „Moșul la drum”, cor bărbătescu cu solo; 2) „Taci bărbate”, cor mixtu cu soli; 3) „Serenadă”, cor bărbătescu (poesia de G. Barozi) și 4) „Bobocele și inele”, cor bărbătescu. Piese se procură dela autor, Lugoșu. Prețul fiă-cărei piese este 35 cr. afară de „Serenadă”, care costă numai 30 cr.

In editura librăriei Socecu & Comp. din Bucuresci (Calea Victoriei 21) a apărut: Sistemele ortografice cu litere cirilice și latine în scrierea limbii române, de Romulus Ionașcu, profesorul la școala comercială din Iași. Edițiunea II. Pag. 264, prețul 2 lei 50 bani. — Pe lângă numărösele sisteme ortografice, începîndu din timpurile cele mai vechi până în ziua de astăzi, ce se află încă în edițiunea primă, autorul a mai adăsu la edițiunea de față încă alte vre-o 12 sisteme ortografice, precum sistema lui Teodorovici, sistema lui Bobu sistemele lui Eliade din 1838 și 1841 etc. De asemenea a adăsu autorul și câte-va specimene de „Tatăl nostru” scrise de Megiser, Müller, Chamberlayn, Hervas și Adelung, ér ortografia Academiei, care este obligătore în școalele din România, e tratat mai pe larg, decât în edițiunea primă. Prin aceste și alte adăsur și îndreptări se mărește considerabil valoarea acestui op, care este unu studiu de mare interesu pentru filologia română.

In Tipo-litografia H. Goldner din Iași (Str. Primăriei nr. 17) a apărut: Istoria limbii și literaturii române, de Ar. Densusianu, profesorul la Universitate. Edițiunea a doua. Form 8° de 348 pag. Prețul 4 lei 50 bani. Istoria d-lui Densusianu a fostu apretiat în modul celu mai favorabilu nu numai din partea pressei române, ci și a celei străine. A doua edițiune, pe care o anunțăm acum, are mai multe îndreptări și îmbunătățiri, cari ridică și mai multu valoarea acestei scrieri. La finea opului se află și unu indice de lucruri și altulu altu scriitorilor.

Concursu literaru.

Din fondulu „George Barițiu” alu „Asociațiunei transilvane pentru lit. rom. și cult. pop. rom.” se publică:

Unu premiu de 200 fl. pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului:

„Resultatele comasării de până aci, bune și rele, cu privire la țeranul român din Transilvania (partea I), cu îndrumări practice pentru popor despre metodulu: cum trebuie întocmită economia noastră după comasare, ca să nu suferă poporul” (partea II)

Unu premiu de 300 fl. intru acoperirea speselor de tipar, pentru unu manualu bunu de învățămîntu pe sêma școleuru mediu din ori-care obiectu de învățămîntu, lăsîndu-se autorului dreptulu de proprietate.

Unu premiu de 200 fl. pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului:

„Dietetica populară, cu deosebită considerare la modul de viețuire alu țeranului român”.

Terminulu înaintării elaboraturu se ficsăză cu ziua de 1 Octomvre 1895 st. nou.

Față de elaboraturu de sub Nr. 1 și 3, Asociațiunea își rezervă dreptulu de proprietate, va da însă gratuitu câte 100 esemplare tipărite respectivilor autori.

Manuscrisele, purisate de mână străină, au să se înainteze, până la terminulu indicat, Comitetului Asociațiunei transilvane, în Sibiu. provădute cu o devisă reproducă pe pliculu în care se află numele autorului.

Manuscrisele neprimate se voru înapoia autorilor, fără publicarea numelui lor.

Manuscrisele intrate după terminu, nu se voru lua în considerare la premiare.

Sibiu, din ședința comitetului Asociațiunei transilvane, ținută la 1 Novembre 1894.

Dr. H. Pușcariu, Vicepreșed. Dr. V. Bologa, secr. II.

Stipendiu.

Pentru conferirea unui stipendiu de 60 fl. la anu din fundațiunea „Galiană”, tinerilor români studenți de gimnasiu ori școala reală de aceeași categorie, se escrie concursu cu terminu până la 20 Decemvre 1894 st. nou.

Cererile să se înainteze, până la terminulu indicat, comitetului Asociațiunei transilvane în Sibiu (N. Szeben), instruite cu următorele documente:

- 1) Atestat de botez în originalu s'eu în copia legalisat;
2) Testimoniu școlastic de pe semestrulu din urmă alu anulu școlar 1893/4;
3) Atestat de frecuentare dela direcțiunea institutului, în care de prezentu urmează studiile;
4) Atestat de pauperitate, eventual de orfanu, decă concurentulu este orfanu. Cererile intrate după terminu, nu se iau în considerare.

Sibiu, din ședința comitetului Asociațiunei transilvane, ținută la 1 Noemvre 1894. Dr. H. Pușcariu, vicepreșed. Dr. V. Bologa, secr. II.

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Novembre 1894.

Table with exchange rates for gold, silver, and various currencies like Hungarian, Austrian, and German.

Cursul pieței Brașov.

Din 21 Novembre 1894.

Table with market prices for various goods like flour, oil, and other commodities.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Mensulu trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1894.

Table showing train schedules for Budapest-Arad-Telusu. Columns include train type, departure times, and arrival times for various stations.

Table showing train schedules for Budapest, gara de vest-Ruşava-Vêrcerova. Columns include train type, departure times, and arrival times for various stations.

Table showing train schedules for Brașov-Chezd-Oșorheiu. Columns include train type, departure times, and arrival times for various stations.

Table showing train schedules for Simeria (Piski)-Petroșeni-Lupeni. Columns include train type, departure times, and arrival times for various stations.

Nota: Orelle însemnate în stînga stațiunilor sunt a se ceta de susu în josu, cele însemnate îndrepta de josu în susu. Numerii în cuadrați cu linii mai negre însemnăză orelle de nôpte.